

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังจากจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการศึกษานี้ ได้ดังนี้

1. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นหลังจากดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พิจารณาจากผลการวัดความรู้เนื้อหาใหม่ ผลการตรวจแบบทดสอบ แบบฝึกหัด และผลการทดสอบเมื่อจบ 4 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งพบว่านักศึกษาทุกคนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีผลการเรียนดีขึ้น
2. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพอยู่ในระดับดี พิจารณาจากการเขียนบันทึกด้านการเรียน การตอบแบบสอบถาม การเรียงความ การสัมภาษณ์ สันทนาการกับนักศึกษา

อภิปรายผล

หลังจากได้ดำเนินการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนแล้ว พบว่า

1. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น การศึกษาปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องจากผู้ศึกษาได้วางแผนและเห็นแนวทางการนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมาแก้ปัญหาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีแนวโน้มต่ำลง และเพื่อปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนในขณะดำเนินการสอน หลังจากดำเนินการวิจัย พบว่า นักศึกษามีผลการวัดความรู้หลังเรียนมากกว่าเดิม และจากผลการตรวจแบบฝึกหัด รวมทั้งผลการทดสอบเมื่อเรียนจบ 4

หน่วยการเรียนรู้ ของนักศึกษาผ่านเกณฑ์ทุกคน ดังที่ พรพรรณ อินทรประเสริฐ (2543) สรุปว่า การวิจัยเป็นหัวใจการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนจะต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์ตรงกับสภาพปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบัญชา แสนทวี (2545) และประวิต เอราวรรณ์ (2542) พบว่า การวิจัยในชั้นเรียนนั้น ครูผู้สอนเหมาะสมที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด เพราะครูนั้นทราบปัญหาการเรียนของตนเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล (2543) สรุปว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการดำเนินการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และไม่มีใครที่จะเหมาะสมกว่าครู พร้อมกันนี้ กิตติพร ปัญญาภิญโญผล (2540) ได้เสนอกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญคือ จินตนาการ การศึกษา ตำรวจ วิเคราะห์สภาพ ปัญหา ขั้นตอนปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหา และขั้นตอนเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

ในการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนั้น เป็นการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ ขั้นตอนชัดเจน ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ จึงควรดำเนินการวิจัยโดยเริ่มศึกษาสภาพปัญหาที่พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนลดลง ในการแก้ปัญหา ผู้ศึกษาควรนำหลักจิตวิทยาพัฒนาการ การเสริมแรงมาใช้ในการเรียนการสอน สร้างเครื่องมือ อาทิ แบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรง และสื่อการสอนที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีกลวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนแบบกลุ่ม การเรียนแบบร่วมมือ ดังที่ พิมพันธ์ เคชะคุปต์ และคณะ (2544) สรุปว่า ครูยุคปฏิรูปการศึกษาต้องรู้จักเลือกใช้รูปแบบการสอนหลายวิธีให้เหมาะสมกับผู้เรียน และพวงเล็ก อุดระ (2539) ได้แสดงความคิดเห็นว่า หลักจิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ ช่วยครูสอนได้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของนักศึกษา ซึ่งผลจากการปฏิบัติงานตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยทำให้ผู้ศึกษาปรับปรุงพฤติกรรมการสอนและจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นผลให้นักศึกษามีความสนใจ ตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเองและปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมายจนสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการปฏิบัติการที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของครูที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว ในการเรียนการสอนต้องมีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ควรแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษาทราบทุกครั้ง เพื่อสร้างแรงจูงใจ เมื่อนักศึกษาทราบผลความก้าวหน้าของตนเองก็เกิดความภูมิใจ พร้อมทั้งปรับปรุงข้อบกพร่องในการเรียนของตนเอง

ดั่งที่ พวงเล็ก อุตระ (2539) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การสร้างแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้นักศึกษามีกำลังใจ มีความกระตือรือร้น และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนต่อไป พร้อมกันนี้ควรจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่นักศึกษาที่มีข้อบกพร่องในการเรียน โดยรีบแก้ไขด้วยการจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวในชั้นเรียน เรียนทันเพื่อน จนสามารถเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรได้ และเมื่อผู้ศึกษาให้ความสำคัญกับนักศึกษา ระบุปัญหาและความต้องการของนักศึกษาแต่ละคนแล้วสามารถสนองตอบได้ตามความต้องการ ทำให้นักศึกษาเรียนอย่างมีความสุข สนุกกับการเรียน จึงเป็นผลให้นักศึกษามีผลการเรียนดีขึ้นตามลำดับ จึงอาจเป็นเหตุผลที่แสดงได้ว่า การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน สามารถทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

2. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพอยู่ในระดับดี อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ผู้สอนได้ศึกษาความพร้อมของนักศึกษา เพื่อจะได้เข้าใจพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาที่จะสอน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์ในการสอนที่ชัดเจน มีความเข้าใจนักศึกษา พยายามจัดสภาพการเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาและเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามปัญหาหรือข้อข้องใจต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง มีการใช้หลักจิตวิทยาในการสอน มีการจัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนประกอบ และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ดั่งที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2536) สรุปว่า การสอนภาษาไทยเพื่อให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรนั้น ผู้สอนจะต้องศึกษาความพร้อมของผู้เรียน เพื่อจะได้เข้าใจพื้นฐานความรู้ของนักเรียนที่ตนเองจะสอนได้ดีขึ้น และการสอนควรเริ่มต้นจากความพร้อมของนักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยควรคำนึงถึงหลักการดังนี้ คือ มีวัตถุประสงค์ในการสอนที่ชัดเจน คำนึงถึงลักษณะและพัฒนาการของเด็กวัยรุ่น ใช้หลักจิตวิทยาในการสอน จัดกิจกรรมประกอบการสอนที่น่าสนใจ ใช้สื่อการสอนประกอบ และประเมินการสอนเป็นประจำ

แนวทางการนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้แก้ปัญหา ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพมีขั้นตอนการปฏิบัติ คือ ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาวิธีสอน สร้างสื่อการสอน เพื่อพัฒนานักศึกษา ปรับเปลี่ยนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษาเป็นรายบุคคล เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ระดมความคิด ปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม และให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ศึกษาคือครูผู้สอนชั้นเรียน ควรรวบรวมข้อมูล

ในชั้นสอนโดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว อาทิ แบบสอบถามความคิดเห็น แบบสังเกต การทำงานกลุ่ม การเขียนเรียงความ ซึ่งข้อมูลนั้นสามารถสะท้อนกลับถึงนักศึกษาได้ และผลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ผลการเขียนเรียงความ พบว่า นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพอยู่ในระดับดีเป็นส่วนมาก และอยู่ในระดับดีมากในด้านขอบการสอนของครู ขอบวิธีการวัดผลและประเมินผล ชอบครูแจ้งการประเมินทุกครั้ง ได้รับความรู้และประโยชน์จากการเรียนทุกเนื้อหา ครูใช้วาจาสุภาพเหมาะสม และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาในการเรียนรู้การสอนได้ เป็นผลให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน มีความสนุกในการเรียน เห็นประโยชน์และความสำคัญของวิชาภาษาไทย สนใจการสอนของครู ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ผลดีที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดจากการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และเป็นเหตุผลที่ทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพในระดับดี ดังที่ ทศนีย์ สุขเมธี (2535) พร้อมด้วย สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2538) ได้มีแนวคิดว่าการเรียนการสอนภาษาไทยที่ประสบผลสำเร็จนั้น นักศึกษาต้องมีความคิดเห็นที่ดีต่อการเรียนการสอน และตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของ สุรางค์ ประเทศ (2540), อภิเชษฐ์ ฉิมพลีสวรรค์ (2541), จงรักษ์ โนชัย (2543) และ ปวีณกร แป้นกลัด (2544) พบว่า ผลการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในชั้นเรียนในทางที่ดีขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการเรียนการสอนต้องมีการปรับเพื่อให้เข้ากับสภาพของผู้เรียน เนื่องจากสภาพปัญหาของผู้เรียนแต่ละสถานที่ย่อมมีความแตกต่างกัน

1.2 ควรนำรูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในชั้นเรียน ไปปรับใช้กับสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน โดยเลือกใช้เครื่องมือที่สามารถใช้ร่วมกันได้ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและสามารถร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดจากการวิจัยได้

1.3 ถ้าหากจะนำผลการวิจัยไปใช้ วิธีการแก้ปัญหาคือการจัดการเรียนการสอนคล้ายคลึงกัน ควรศึกษาทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เชื่อถือได้ เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงว่าสามารถแก้ปัญหาได้ผลและมีประสิทธิภาพ

1.4 ควรเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามความเหมาะสมกับผู้เรียน เวลา และสะดวกในการนำไปใช้ พร้อมทั้งสามารถวิเคราะห์ผลได้อย่างรวดเร็ว

1.5 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมเจตคติที่ดี ทำให้ผู้เรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการเรียนการสอนและครูผู้สอน

1.6 ครูผู้สอนควรแสดงความเป็นกันเองกับผู้เรียน เข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ สนุกสนานในการเรียนและอยากเรียนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ

1.7 ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อมูลที่ได้จากการวัดผลทุกครั้ง เพื่อสามารถนำผลการสรุปมาปรับใช้ในส่วนต่อไป และเพื่อสะดวกในการปรับแผนในวงจรต่าง ๆ

1.8 ควรพิจารณาเรื่องเวลาให้เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนในกลุ่มวิชาและระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องกับกลุ่มเป้าหมายเดิม และกลุ่มเป้าหมายใหม่

2.3 ควรมีการศึกษารายกรณีผู้เรียนที่มีปัญหาขาดเรียนเป็นประจำหรือไม่สนใจเรียน